

HET ONBEPAAALDE STRAFVONNIS

DOOR J. SLINGENBERG

Elk jaar brengt zijn nieuwe schatting aan veroordeelden, aan opgelegde straffen. Algemeen is de klacht, dat de straffen niet preventief werken, niet verbeterend, niet afschrikkend. Het meerendeel van hen, die eenmaal in de gevangenis kwamen, keert er weder terug. Velen keeren er voortdurend terug. Men vindt vaak een dozijn en meer veroordeelingen aangeteekend op het uittreksel van het strafregister, dat zich in het dossier bevindt. We zijn hieraan reeds gewend geraakt, maar in werkelijkheid is dit eene bespotting van de Justitie, die aldus maar steeds nederlagen in den strijd tegen de recidive kan boeken.

Voor een deel ligt de oorzaak van dit verschijnsel in de bij ons gevolgde methode om bij schuldigverklaring den duur der straf terstond te fixeren.

Wat wil men met het opleggen van straffen bereiken? Men wil er de misdaad mede bestrijden. Over de wegen waarlangs dit geschieden moet, over de theorieën, die aan het strafrecht ten grondslag liggen, bestaat het grootste meningsverschil. Men wil met de straf waarschuwen, berispen, afschrikken, verbeteren, het bedreven kwaad vergelden, de maatschappij beveiligen. Ik zal dien strijd der meeningen laten rusten, doch meen te mogen vooropstellen, dat naar een vrij algemeen aangenomen gevoelen bij het straffen in de lichtere gevallen overweegt het denkbeeld *reclasseering*; in de zwaardere gevallen de *beveiliging der maatschappij*.

Maar wie kan nu zeggen, vooruit zeggen, wanneer de schuldige gereclasseerd zal zijn, wanneer de maatschappij beveiligd? Met andere woorden hoe lang de straf moet zijn? Dat kan niemand zeggen, evenmin — het beeld is niet nieuw — als de dokter aan den zieke op den eersten dag kan zeggen wanneer hij genezen zal zijn, wanneer hij het ziekenhuis zal mogen verlaten.

Ongetwijfeld speelt ook de behoefte aan vergelding een rol bij de straf-oplegging. Maar de voorstanders der vergelding, al meenen zij eene straf te kunnen bepalen, die overeenkomt met de schuld, moeten toch erkennen, dat de maatschappij onvoldoende beveiligd is, ook al is „aan de gerechtigheid voldaan”. De vergelding ligt naar mijne

meening vanzelf opgesloten in de straf, zooals zij wordt opgelegd. Maar de vergelding kan geen richtsnoer zijn bij het bepalen der strafmaat. Zij is als penitentieair beginsel onvruchtbaar.

Het is niet te ontkennen, dat onze straffoemeting in de lucht hangt; ik heb dit onlangs met voorbeelden aangetoond („Problemen van straffoemeting” in de Gids van April 1925). In hooger beroep wordt in ongeveer de helft der gevallen de straf gewijzigd, hetzij dan verlicht of verzwwaard. Gelukkig worden slechts betrekkelijk weinig zaken in hooger beroep behandeld; anders zouden misschien de helft van alle beslissingen worden gewijzigd. Bij zware misdrijven ziet men dikwijls een verschil van jaren tusschen de beslissingen der verschillende colleges. Er is geen vaste maatstaf; talloze omstandigheden spelen hier een rol.

Zoo is men op het denkbeeld gekomen eene geheel *andere wijze van straffoemeting* te volgen, door den duur der straf niet bij de schuldigverklaring te fixeeren, doch haar afhankelijk te stellen van de mogelijkheden van reclasseering en van maatschappelijke beveliging. Het waren de Amerikanen Wines en Brockway, die vooral voor dit beginsel propaganda hebben gemaakt en die den stoot hebben gegeven tot de stichting van het Reformatory te Elmira in den staat New-York in 1877. Hier worden personen van 16- tot 30-jarigen leeftijd opgevoed, nadat zij bij rechterlijk vonnis veroordeeld zijn. Dit stelsel is thans in de meeste der Vereenigde Staten aangenomen. Over dit Amerikaansche stelsel is veel geschreven. De gevangene kan in de inrichting worden gehouden gedurende het maximum van de straf, die op het door hem bedreven feit was gesteld. Maar reeds na een jaar is het gevangenisbestuur bevoegd hem in vrijheid te stellen wanneer het meent, dat zijn verbetering bereikt is. „De gevangene draagt den sleutel der gevangenis in den zak.”

Men noemt dit vonnis onbepaald, een uitdrukking die eigenlijk niet geheel juist is, omdat niet het vonnis onbepaald is, maar de duur van de opgelegde straf. Ik blijf echter korthedshalve dezen term gebruiken, die indertijd naar ik meen door wijlen Van Hamel is geïntroduceerd.

* *

Langzamerhand, niet zonder veel tegenstand, dringt het onbepaalde vonnis ook in Europa door, zij het in gewijzigden vorm.

Het is op Internationale Congressen meermalen behandeld: op de Internationale Penitenciaire, op de Crimineel-Anthropologische, in de Internationale Strafrechtsvereeniging (door den oorlog uiteengevallen).

Merkwaardig is de ontwikkeling van dit vraagstuk op de Internationale Penitenciaire Congressen. Te Brussel in 1900 werd de nieuwigheid verworpen. Te Washington in 1910 werd het onbepaalde

vonnis (onder Amerikaanschen invloed) in beperkten zin (namelijk voor zwakzinnigen en voor jeugdigen) aannemelijk geacht. Eindelijk te Londen in 1925 werd met algemeene stemmen aangenomen de volgende resolutie: *Het onbepaalde vonnis is de noodzakelijke consequentie van de individualiseering der straf en eene der krachtigste middelen tot maatschappelijke beveiliging.*

Maar inmiddels was het onbepaalde vonnis in den een of anderen vorm ook buiten Amerika reeds in de wetten en wetsontwerpen van vele landen doorgedrongen. In jonge landen is dit vlugger gegaan; in Australië, Nieuw-Zeeland, Zuid-Afrika bestaat het sinds geruimen tijd. Het oude Europa bood meer tegenstand, gegrond op sterkere tradities. Toch is het ingevoerd in Noorwegen (1902) en in Engeland (1908) en opgenomen in de ontwerpen van strafwetboeken voor Zwitserland, Duitschland, Oostenrijk, Servië, Denemarken, Zweden, Finland, Polen, Italië, Tsjecho-Slowakije.

Bijna altijd komt het echter voor in gemitigeerden vorm; het beginsel is niet onbeperkt doorgevoerd, doch met een grens: de duur der straf is onbepaald, doch mag een zeker maximum niet te boven gaan; derhalve een *relatief* onbepaald vonnis. Verder worden alleen bepaalde groepen van misdadigers er aan onderworpen.

Men onderscheidt meestal twee vormen: het onbepaalde vonnis ten behoeve van verbetering, opvoeding, reclasseering (peine de réforme): het Amerikaansche stelsel. Daarnaast heeft men het onbepaalde vonnis tegenover onverbeterlijken, tot opruiming van dezen en tot beveiliging der maatschappij (peine de sûreté). Men vindt dit stelsel het zuiverst in Noorwegen.

Beide types vindt men in Engeland: in Borstal, waar opvoeding, en in Camp Hill, waar de beveiliging der maatschappij op den voorgrond staat, doch waar ook aan de reclasseering wordt gewerkt.

Geen onbepaald vonnis — hoewel zij de urgentie van het onbepaalde vonnis wegneemt — is de *relégation* in Frankrijk die hierin bestaat, dat de misdadigers van professie voor altijd uit het moederland worden verwijderd en weggezonden naar de kolonie Cayenne. De *relégation* is, zooals Prof. Hugueney het noemde in zijn rapport over het onbepaalde vonnis voor het Internationale Penitentiaire Congres te Londen, slechts *un moyen de débarras d'une brutale simplicité*: wanneer een individu een zeker aantal veroordeelingen heeft gehad, is de rechter krachtens de wet verplicht naast de hoofdstraf de bijkomende straf van *relégation* uit te spreken, welke door den veroordeelde na het ondergaan van de hoofdstraf levenslang wordt ondergaan in den vorm van dwangarbeid.

Ook in Nederland is het onbepaalde vonnis in beginsel reeds in de wetgeving doorgedrongen.

Men vindt het in de Kinderwetten (1901). Het ter beschikking-

stellen van de Regeering is inderdaad een onbepaald vonnis, doch met een grens: het kind wordt tot zijn een en twintigste jaar ter beschikking gesteld. Het kan echter vóór dien tijd in vrijheid worden gesteld, behoudens het vereischte toezicht: derhalve een relatief onbepaald vonnis.

Wij vinden het voorts nog in de psychopatenwet (1925), die echter alleen nog op papier bestaat. „Indien het belang der openbare orde het bepaaldelijk vordert”, stelt de rechter den psychopaat ter beschikking van de Regeering voor den tijd van twee jaren, welke termijn daarna telkens met een of twee jaren kan worden verlengd. Derhalve ook een relatief onbepaald vonnis, hoewel daarvan het gevolg kan zijn dat door het telkenmale verlengen van den termijn gevaarlijke psychopaten voor altijd buiten de maatschappij worden gehouden. De waarborg tegen misbruik heeft men hier gelegd in de periodieke beslissing door den rechter.

Eindelijk hebben wij ten aanzien van normale volwassen veroordeelden de voorwaardelijke invrijheidstelling (1916). Deze hangt ten nauwste samen met het onbepaalde vonnis. Wel wordt de duur der straf nog in het vonnis vastgesteld, maar allen die voor V. I. in aanmerking komen worden stelselmatig onderzocht, of hun reclasseeringskans groot genoeg is, om hunne detentie te verkorten. Zij worden bij gunstigen uitslag van dit onderzoek in vrijheid gesteld onder zekere voorwaarden, volgens een reclasseeringsplan, onder toezicht van een patroon. Hiervoor komen alleen in aanmerking zij, die veroordeeld zijn tot meer dan negen maanden en daarvan twee derden hebben ondergaan. Jaarlijks wordt ongeveer een vierde van dezen of pl.m. 500 gevangenen vóór het einde hunner straf in vrijheid gesteld. De overeenkomst met het onbepaalde vonnis is hierin gelegen, dat de definitieve straftoemeting plaats heeft tijdens de strafvoltrekking. De rechter gaf een maximum, hetwelk de Minister van Justitie kan verkorten. Deze overeenkomst spreekt te sterker, naarmate de straf langer duurt; en de levenslange gevangenisstraf gelijkt in de praktijk op een zeer lange gevangenisstraf van onbepaalden duur.

Ook het onbepaalde vonnis moet — als het eenigszins kan — met een V. I. eindigen. Van de ingesloten in Camp Hill wordt 60 % voorwaardelijk in vrijheid gesteld; dit is meer dan tweemaal zooveel als hier. Maar de resultaten zijn ook slechter, namelijk 50 % herroepingen tegen hier 15 à 20 %.

Maakt de V. I. het onbepaalde vonnis overbodig? Neen: de V. I. is het fundament, maar het onbepaalde vonnis is de voltooiing. Als middel tot reclasseering, als element van de *peine de réforme*, bewijst de V. I. uitnemende diensten. Maar ten aanzien van de gevaarlijke gewoonte-misdadigers is de maatschappij onvoldoende beveiligd. *Daarom ligt het belang van het onbepaalde vonnis in het bijzonder bij*

deze categorie. Thans ontbreekt de tegenhanger der V. I.: de verlen-
ging der straf, de *peine de sûreté*, wanneer men te doen heeft met een
misdadiger die verkeert in wat men dikwijls noemt den *état dange-
reux*: de ernstige en gevaarlijke gewoontemisdadiger, van wien bij het
verlaten der gevangenis de spoedige terugkeer door het gevangenis-
bestuur wordt voorspeld. Eigenaardig is dat wanneer het eens ge-
beurt dat een zeer gevreesd misdadiger uit de gevangenis ontvlucht,
alles in rep en roer is en alle middelen in het werk worden gesteld om
den gevluchte op te sporen. Doch niemand bekommert er zich om
wanneer dezelfde persoon na het ondergaan zijner straf weer op de
maatschappij wordt losgelaten, hoewel hij dan even gevaarlijk is.

Tegenover deze categorie van misdadigers is onze strafrechts-
pleging geheel onvoldoende ingericht; of zal men zich neer kunnen
leggen bij eene uitspraak als van Prof. D. Simons: „Indien eene vol-
doende lange strafmaat, in het uiterste geval levenslange gevange-
nisstraf, ter beschikking van den rechter staat, kan met eene door
den rechter bepaalde straf in voldoende mate beveiliging van de
maatschappij worden verkregen” (Weekblad v. h. Recht, no. 11435)?
Neen, deze uitspraak houdt geen rekening met de werkelijkheid; die
zeer lange straffen worden alieen opgelegd bij misdrijven tegen het
leven of bij aanverwante misdrijven, doch niet aan de professioneele
misdadigers, die de kern vormen van de criminaliteit: niet aan dieven
en inbrekers, beroovers en souteneurs, helers en oplichters van pro-
fessie. De rechterlijke macht zal steeds weigeren dergelijke personen
voor een termijn van 10 tot 20 jaren voor dag en nacht op te sluiten
in een hok — ook al zou eene eliminatie voor dien tijd dringend noodig
zijn. De hier gevraagde onbepaalde straf moet worden ondergaan met
een zachter regime, op meer menschelijke wijze, zich meer aanpassend
aan een natuurlijke levenswijze. Aan het regime van onze gevange-
nissen mag men in de bedoelde gevallen een mensch niet voor onaf-
zienbaren tijd onderwerpen.

* *

Alleen het onbepaalde vonnis zal den strijd tegen de professio-
neele misdadigers met succes kunnen opnemen. Doch in welken vorm
zal men het moeten aanvaarden? Logisch redeneerend zou men
moeten komen tot eene ter beschikkingstelling van de Regeering, over-
eenkomstig de kindervetten en de psychopatenwet. Hiertegen rijzen
echter tal van bezwaren. De bepaalde straf is de garantie van de
vrijheid der burgers. Het is waar dat de recidivisten door hun verzet
tegen de maatschappij, door het overtreden der wetten, zichzelf
buiten hare bescherming plaatsen; dat zij door te weigeren de verplich-
tingen der burgers op zich te nemen, daardoor afstand doen van de
waarborgen die de burgers voor hunne rechten genieten; doch wij
moeten de rechten van den mensch ook eerbiedigen bij hem die ze zelf

miskent. Daarom moeten ook hier waarborgen worden gegeven tegen willekeur en zullen aan de vrijheidsbeneming grenzen moeten worden gesteld. Men moet ook den hardnekkigen misdadiger eenige hoop laten en hem een verschiep openen, waarin hij er op rekenen kan vrij te komen.

Daarom worden gewoonlijk concessies gedaan: er wordt een maximum bepaald: zoo in Amerika het maximum der straf, die op het feit is gesteld. In Engeland 5 tot 10 jaren, in Zwitserland 10 tot 20 jaren detentie boven de opgelegde straf. In Noorwegen zelfs twee grenzen: driemaal de opgelegde straf, en vijftien jaren.

Wij zien hoe bij de laatstgenoemde landen het onbepaalde vonnis niet zuiver is gehouden, doch is gesplitst in de straf, die bepaald is, naast een detentie, die relatief onbepaald is. Dit is eene concessie aan hen, die vasthouden aan het dogmatisch onderscheid tusschen straf en bewaring. De straf moet dan overeenkomen met de *schuld*; de beveiligingsmaatregel, de detentie, de bewaring, moet overeenkomen met de *gemeengevaarlijkheid* van den veroordeelde. De laatste bedoelt niet leed op te leggen, maar heeft natuurlijk leed ten gevolge, want beide, straf zoowel als detentie, beoogen opsluiting en dwang om te arbeiden. Dit is de zoogenaamde etikettenstrijd (von Liszt). Het zijn juridische onderscheidingen, die aan het volk en aan de gestraften wel zullen ontgaan. Maar hoe dat zij — zoo is nu eenmaal het systeem ook van onze wetgeving: bij de ter beschikkingstelling van de Regeering kan aan den minderjarige straf worden opgelegd (al behoort dit in de praktijk tot de grootste zeldzaamheden) die zal worden ondergaan, wanneer de maatregel, de ter beschikkingstelling, geëindigd is; en in de psychopatenwet is voorgeschreven, dat aan den toerekenbaren psychopaat, als hij ter beschikking van de Regeering wordt gesteld, straf moet worden opgelegd. Dit heeft Minister Heemskerk in de wet gebracht, omdat z.i., waar schuld is, straf moet volgen, krachtens de grondslagen waarop het strafrecht rust.

* *

Nu onze wetgeving eenmaal dit stelsel huldigt, is er wel wat voor te zeggen om het ook bij het onbepaalde vonnis ten aanzien van normale misdadigers te volgen, en straf en beveiligingsmaatregel te combineeren. Wij zijn dan in het gezelschap van Engeland en Noorwegen en van de ontwerpen voor Zwitserland, Duitschland, Zweden en andere landen. De rechter zal dan de straf kunnen bepalen naar een maatstaf waaraan in elk geval een tegenwoordig bestaand element van onzuiverheid is weggenomen: de overweging dat de straf boven de maat moet worden toegemeten ter wille van de maatschappelijke veiligheid, kan worden uitgeschakeld; want indien daarvoor termen zijn, wordt de beveiligingsmaatregel in werking gesteld.

Het meest gevoel ik er voor om aan te sluiten bij het stelsel van

Engeland, waarvan ik de werking in den zomer van 1925 heb gezien. Dus vooreerst, waar het misdadigers geldt bij wie voornamelijk verbetering te wachten is, eene hervorming in de richting van Borstal — dit is eene hervorming en verruiming van de ter beschikkingstelling van jeugdigen — de Engelschen noemen ze *juvenile adults* — in dier voege, dat zij ook tot den drie-en-twintigjarigen of desnoods tot den vijf-en-twintigjarigen leeftijd kunnen worden opgevoed. In het voorloopig verslag van de Tweede Kamer over de Justitie-begrooting voor 1926 wordt hierop ook aangedrongen. Is de Borstal-detentie wel een onbepaald vonnis? Ik geloof het wel, doch binnen enge grenzen: de delinquent wordt opgezonden voor een termijn van twee tot drie jaar, doch hij kan reeds na zes maanden (jongens) of drie maanden (meisjes) in vrijheid worden gesteld, indien men de reclasseering bereikt acht.

Dan, in de gevallen waar de beveiliging op den voorgrond staat, tegenover de gewoonte-misdadigers, een *preventive detention*, zooals die in Engeland wordt ten uitvoer gelegd in de vermaarde gevangenis te Camp Hill op het eiland Wight. Bij veroordeeling tot *penal servitude* kan worden beslist dat de beklaagde is een *habitual criminal* en kan hij veroordeeld worden tot *preventive detention* voor niet minder dan vijf en niet meer dan tien jaren, te ondergaan nadat de *penal servitude* door hem is ondergaan. Voor een dergelijk vonnis wordt vereischt dat de delinquent na zijn zestiende jaar (buiten de laatste vervolging) ten minste driemaal is veroordeeld wegens *crime* en dat hij hardnekkig een schandelijk of misdadig leven leidt, of dat hij reeds vroeger is veroordeeld als *habitual criminal* tot *preventive detention* en opnieuw een soortgelijk misdrijf begaat. In deze gevallen kan hij worden veroordeeld tot *preventive detention*, indien de rechter oordeelt dat het voor de bescherming van het publiek wenschelijk is dat de beklaagde wegens zijn misdadige gewoonte en levensgedrag voor langen tijd wordt in bewaring gehouden. Te Camp Hill wordt hij onderworpen aan een milder regime dan in de gewone strafgestichten. De straf-voltrekking geschiedt volgens de progressieve methode en wordt indien mogelijk met eene voorwaardelijke invrijheidstelling bekroond.

Voor dit Engelsche stelsel gevoel ik voorshands meer, dan voor het systeem onzer psychopatenwet: periodieke verlenging der detentie op rechterlijk bevel. Het komt mij voor dat deze periodieke verlenging een zwaren last zal leggen op den rechter. In vele colleges wisselt het personeel en zal men na verloop van eenige jaren de beslissing moeten opdragen aan andere rechters dan die het oorspronkelijke vonnis hebben gewezen. Voorts zullen zij voor de nieuwe beslissing in hoofdzaak moeten afgaan op de rapporten van het gevangenis-personeel. Doch indien zij in hoofdzaak willen afgaan op hetgeen van den man bekend was tijdens de eerste berechting, dan had evengoed de eerste

rechter den duur van den maatregel kunnen bevelen. De berechting van het feit schijnt mij het juiste moment om den duur der speciale detentie vast te stellen. Men is dan in staat de gevaarlijkheid van den delinquent te beoordeelen en na te gaan hoe lang de maatregel van beveiliging eventueel zou moeten duren. Het correctief is altijd de V. I., waardoor de maatregel kan worden verkort als dit mogelijk voorkomt. De omvang van den *état dangereux* worde vastgesteld bij de berechting; de reclasseeringsmogelijkheden kunnen alleen goed worden beoordeeld tijdens de voltrekking van straf of maatregel. Daarom is het Engelsche stelsel te verkiezen boven dat van de psychopatenwet of dat van het Duitsche ontwerp van 1925. Naar mijn gevoelen hebben de Engelschen hier een juiste evenredigheid geschapen tusschen het maatschappelijk gevaar en het middel van verweer daartegen. Wel zou ik het liefst den rechter de vrijheid laten om in het geheel geen straf op te leggen, wanneer hij den beveiligingsmaatregel voldoende acht. Dus of straf alleen, of straf en maatregel van beveiliging, of maatregel van beveiliging alleen.

* *

Een belangrijke vraag is nu: wie beslist over de V. I., die de hoeksteen is van het onbepaalde vonnis en welke waarborg is er, dat hier geen arbitraire beslissingen worden genomen?

Gelijk men weet beslist thans hieromtrent de Minister van Justitie, voorgelicht door het Centraal College van Reclasseering, het College van Regenten en den Reclasseeringsraad, die op hun beurt weer van ambtenaren en particulieren voorlichting ontvangen en welke laatste colleges (Regenten en Reclasseeringsraad) den gevangene ook persoonlijk kennen. Dit zijn onafhankelijke colleges, waarin allerlei deskundigen op dit gebied zitting hebben. Ik heb niet den indruk dat de administratie, waarvoor velen zoo bevreesd zijn, in deze zaken arbitraire beslissingen neemt, die tegen een goede behandeling der gevallen ingaan. De Reclasseeringsraad te Amsterdam, met wiens werkzaamheid ik meer van nabij bekend ben, heeft ten minste geen reden tot klagen. De Minister gaat meestal met zijn adviezen mede; er zijn gemiddeld niet meer dan 3 tot 6 % afwijkingen, waarvan de redenen aan den Raad worden medegedeeld.

Ik meen dat we hier op de bestaande inrichting kunnen voortbouwen en zie geen reden waarom, bij eene beperkte toepassing van het onbepaalde vonnis, de onbepaald veroordeelden meer waarborgen moeten hebben dan de gewone gevangenen thans genieten, die (in sommige gevallen) even lang van hun vrijheid zijn beroofd. Wordt dit beginsel aangenomen, dan zal onze welhaast tienjarige praktijk van de toepassing der V. I. en het afwegen der reclasseeringskansen der tot langdurige gevangenisstraf veroordeelden, belangrijke diensten kunnen bewijzen bij de toepassing van het onbepaalde vonnis. De

dadelijke instelling van het onbepaalde vonnis ten onzent is daardoor voorbereid en mogelijk gemaakt.

Een vraag waarover ik tenslotte nog iets wil zeggen is deze: hoeveel personen zouden eventueel in de termen vallen om op deze wijze te worden veroordeeld?

Wij troffen te Camp Hill 150 tot *preventive detention* veroordeelden aan. Gerekend naar de verhouding der bevolkingen van Engeland en Nederland, zouden wij hier dus moeten rekenen op een aantal van 30. In Camp Hill was gerekend op 5 à 600 van deze veroordeelden, een berekening welke door den uitslag als te hoog is aangewezen. Doch men zou in elk geval veilig doen hier te rekenen op een gesticht voor 100 man, waarvoor misschien een der Veenhuizer gestichten zou kunnen worden ingericht.

Is dit getal te laag berekend? Dat hangt er van af, welke uitbreiding men aan het instituut wil geven. In Engeland schijnt bij een deel der rechterlijke macht een tegenzin te bestaan om het onbepaalde vonnis toe te passen. Zal het hier anders zijn? De toepassing is steeds facultatief en steeds aan enge grenzen gebonden. Ik noemde reeds de vereischten der Engelsche wet, een objectief (drie veroordeelingen wegens *crime*) en een subjectief (dat de bescherming van het publiek noodig is). In het Duitsche ontwerp van 1925 vindt men iets dergelijks: de delinquent moet reeds tweemaal wegens *Verbrechen* of *Vergehen* tot den dood of tot zware vrijheidsstraf veroordeeld zijn, en bovendien moet uit het nieuwe feit in verband met de vroegere feiten blijken, dat hij een voor de openbare veiligheid gevaarlijke gewoontemisdadiger is.

Ik geloof dat wij al heel tevreden konden zijn, wanneer onze dertig gevaarlijkste recidivisten eens voor geruimen tijd in veilige bewaring werden gesteld. Daarbij komt dat deze bloemen eigenlijk alleen in de groote steden kunnen tieren. Op het platteland zal men er weinig vinden. Een aardig bewijs hiervan levert Schotland. De beginselen der strafrechtspleging en strafwetgeving zijn in Schotland dezelfde als in Engeland; maar het gevangeniswezen, hoewel voor beide landen aan dezelfde beginselen onderworpen, is onder verschillende administratie gesteld. In Engeland nu gaan de tot *preventive detention* veroordeelden naar Camp Hill, in Schotland naar Peterhead. In Camp Hill vonden wij 150 van deze gedetineerden op eene bevolking van 35 millioen, in Schotland slechts 10 op eene bevolking van 5 millioen zielen. Maar Schotland heeft geen groote steden: Edinburgh en Glasgow zijn slechts provinciale hoofdsteden.

Van de reclasseering van deze veroordeelden moeten wij ons niet te veel voorstellen; maar wel zal er van een dergelijke wet een groote preventieve kracht uitgaan. Want allicht zullen de recidivisten zich nog eens goed bedenken of zij wel op den ouden weg voort zullen gaan, wanneer hun een dergelijk gevaar boven het hoofd hangt.

Natuurlijk zijn de hier bedoelde dertig gevallen geen psychopaten, maar normalen, voor zoover dan gewoontemisdadigers normaal kunnen zijn. Psychopaten zullen, na de invoering der psychopatenwet, in twee groepen, toerekenbaren en ontoerekenbaren worden verdeeld. Maar hoewel het denkbaar zou zijn, de toerekenbare psychopaten onder te brengen in een soortgelijke inrichting als de voor onbepaalden tijd veroordeelde normalen, zullen zij toch scherp van dezen moeten worden afgescheiden.

Misschien zou het consequenter zijn het systeem te volgen der psychopatenwet: steeds maar weer den maatregel verlengen en den veroordeelde buiten de maatschappij houden, totdat hij ongevaarlijk is of gereclasseerd is. Voor normalen strijdt dit met mijn rechtsgevoel: ook de maatschappij heeft een zekere mate van schuld. Niet ten onrechte heeft Manouvrier gezegd: *les sociétés ont les criminels qu'elles méritent!* Zoolang in de maatschappij wantoestanden bestaan, die misdadigers in het leven roepen, zou ik deze menschen niet voor goed willen opsluiten, omdat zij waarschijnlijk zullen recidiveeren. Althans een deel van dit risico behoort de samenleving te blijven dragen.
